

Asia: VN/1684/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi siviilipalveluslain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1. Hyvinvointialueiden, hyvinvointiyhtymien ja kuntayhtymien lisääminen palveluspaikkojen listaan. Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

Siviilipalveluskeskus pitää esitettyä muutosta erittäin tarpeellisena. Esittelytekstissä arvioidaan noin 400 siviilipalvelusvelvollisen suorittavan palvelustaan hyvinvointialueiden toimipisteissä. Yhteensä vuosittain siviilipalvelusvelvollisia palvelee noin 1200 eri organisaatiossa, joten jos hyvinvointialueita (hyvinvointiyhtymiä, kuntayhtymiä) ei lisättäisi hyväksytyiksi palveluspaikoiksi, merkitsisi se palveluspaikkoihin yli kolmasosan vähennystä.

Siviilipalveluslain 8§ mukaan Siviilipalveluspaikkana voi toimia siviilipalveluskeskus tai sen hyväksymä palveluspaikka (erillisen listauksen mukaan). Kaikki palveluspaikat ovat Siviilipalveluskeskuksen hyväksymiä ja hyväksyntä on pysyvä. Yksityisoikeudellisen ja uskonnollisten yhteisöjen osalta myös Pääesikunta lausuu asiasta. Vuosittain uusiksi palveluspaikoiksi hyväksytään noin 40-60 paikkaa, jakautuen karkeasti puolet julkisoikeudellisia ja puolet yksityisoikeudellisia yhteisöjä. Yhteensä Suomessa on noin 2700 palveluspaikkaoikeuden omaavaa yhteisöä, jotka voivat teoriassa ottaa velvollisia palvelukseen. Useimmissa palveluspaikoissa velvollisia on palveluksessa satunnaisesti.

Esityksen "Ihmisiin kohdistuvat ja yhteiskunnalliset vaikutukset"-luvun toisessa kappaleessa tuodaan esille, että jos hyvinvointialueita ei lisätä palveluspaikkaluetteloon siviilipalvelusvelvollisten työpanos ei olisi enää hyvinvointialueiden käytössä. Tämä on totta, ja samalla se aiheuttaisi merkittävän vajauksen palveluspaikkojen määrään ja siviilipalvelusvelvollisten mahdollisuuteen suorittaa palvelus yhteiskunnan kokonaisturvallisuutta tukevissa, varautumuksen kannalta tärkeissä tehtävissä. Tämän hetkessä palveluspaikkatilanteessa on havaittu vaikeutta löytää palveluspaikkaa ja aika palveluspaikan löytämiseen on kasvanut. Jos kolmasosa nykyisistä palveluspaikoista poistuisi, olisivat vaikutukset työpalveluun valmentavaan peruskoulutusjaksoon myös merkittäviä.

On myös hyvä, että lakiesityksessä hyvinvointialueet ja kuntayhtymät on huomioitu 65 a§:n mukaisina liikekannallepanon aikaisena palveluspaikkana.

Kuten todettua, hyvinvointialueet ja kuntayhtymät muodostavat merkittävän osan siviilipalveluksen työpalvelupaikoista ja Siviilipalveluskeskus kannattaa niiden sisällyttämistä siviilipalveluslakiin.

2. Perhevapaauudistuksen mukaiset terminologiset muutokset sekä oikeus vanhempainvapaaseen sekä biologisen lapsen syntymän että adoptiolapsen sijoittamisen yhteydessä. Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

Siviilipalveluskeskus kannattaa esitettyjä, asevelvollisuuslain muotoilun kanssa yhdenmukaisia termejä.

Käytännön siviilipalveluksen ja täydennyspalveluksen toimeenpanoa tekevänä viranomaisena Siviilipalveluskeskus pohtii, voiko muodostua tilanne, jolloin velvolliselle määrätty viiden päivän mittainen täydennyspalveluskoulutus sijoittuu vanhempainvapaan (aiemmin isyysvapaan) ajalle, jolloin velvollinen suorittaisi täydennyspalveluksen vanhempainvapaalla. Siviilipalvelusaika on sen verran pidempi, että vanhempainvapaa on perusteltua sisällyttää palvelusaikaan. Sen sijaan 12 päivän vanhempainvapaan ja viiden päivän täydennyspalvelusjakson päällekkäisyys on mahdollinen.

On erittäin kannatettavaa, että vanhempainvapaa koskisi myös adoptiolapsen vanhempaa.

Siviilipalveluskeskus kannattaa perhevapaauudistuksen myötä esitettyjä termien teknisiä muutoksia.

Reijonen Mikko
KEHA-keskus - Siviilipalveluskeskus